

1717, 8
DISSERTATIO INAUGURALIS
JURIDICA

DE

JURE TIGNI
IN CONCURSU
CREDITORUM,

SIVE

Von dem Rechte der Bau-MATE-
RIALIEN bey entstandenem CONCURS,

QVAM

NUMINE DIVINO FAVENTE,
CONSENSU ET DECRETO
AMPLISSIMÆ FACULTATIS
JURIDICÆ,

IN ILLUSTRIS ET PERANTIQVA ELECTORALI
UNIVERSITATE ERFURTENSI,

PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES ET PRIVILEGIA
RITE CONSEQUENDI,

IN COLLEGIO *CTORUM MAJORI*

HORIS CONSVETIS,

DIE III. APRILIS MDCCXVII.

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI

SUBJICIT

JOHANN. MICHAEL KLIPSCH, HALL. MAGD.
AUTOR ET RESPONDENS.

ERFORDIÆ,

LITERIS JOH. HENRICI GROSCHII, ACAD. TYPOGR.

KONFRIED
UNIVERS.
ZVHALLE

DISTRICT OF COLUMBIA

DECLARATION

IN CONFORMITY WITH

ARTICLE IV OF THE CONSTITUTION

OF THE UNITED STATES

OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND OF THE TERRITORIES

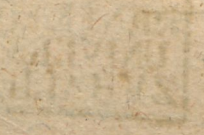
HEREBY

IN WITNESS WHEREOF

WE HAVE HEREUNTO SET OUR HANDS

AND AFFIXED OUR SEALS

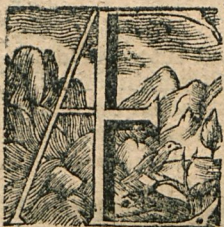
THIS 15th DAY OF MARCH

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA.
DE
JURE TIGNI IN CONCURSU
CREDITORUM.

§. I.

Dificiorum & tandem urbium extru-
ctionem à primis statim hujus mundi
temporibus inolevisse, non solum ex
ipsis sacrarum literarum paginis con-
stat, sed etiam quilibet statum mundi
presentem sana mentis pensitatione
inspiciens, facile mecum consentiet. Si-
quidem postquam homini non est da-
tum more belluarum subterraneis la-
tebris delitescere, tempestatumque nimio interdum frigore,
calore, imbribus, ventis, aliisque adversa facies sub dio subin-
de versari haud permittit, necessitatem ipsam se suaque tam
contra has, quam etiam ferarum bestiarum, aliorumque
injurias defendendi, praesidium aliquod tutum & sic ædi-
um extruccionem suavisse, credendum est.

§. 2. Hæc ædificiorum habendorum necessitas, quem-
admodum sese tam in statu extra republ. considerato quam
in ipsa republ. exerit, ita quod hanc attinet, cum ipsius ma-
xime interfit urbes habere ædificiis locupletatas & à ruinis
eorum

A 2

eorum liberatas, utpote quæ decorem civitatis & ex pulchritudine ædium præsumtam civium magnanimitatem minuunt, ideo sequitur ædificia in illa propter singulorum securitatem extructa privata, non minus ac ea quæ religionis, commerciorum, defensionis, aliamque ob causam extant publica, facta ubivis & tecta conservanda ab interituque liberanda esse.

§. 3. Id quod cum sana cuivis dicitur ratio, non est mirandum Imperatorem Justinianum, Legum Romanarum in Corpore Juris Parentem id etiam probe agnovisse, siquidem ut ipse recensitum modo interesse etiam in Republica sua Romana conservaret, & incommoda ex ædium ruinis ei obvientia omni ratione removeret, ideo non solum Præsidibus Provinciarum aliisque Reipubl. Curatoribus diligentem ædium inspectionem injunxit, utque dominos earum ad emeliorandas ruinas & deformitates compellantur jus sit *L. 7. ff. de Offic. Præsid. L. 8. C. de ædific. priv. L. 40. ff. de damno infect.* sed etiam si domini judiciaria autoritate secundum *L. cit. 8.* moniti, ædes ruinosas negligent easque collabi patiantur, neque intra statutum ipsis tempus eas iterum restituant, in negligentia quasi pœnam aream fisco vindicatam voluit, *vid. L. 4. C. de jure Reipubl. & Brunnemann. ad eand.*

§. 4. Quia vero sapius accidit, ut possessores ædium ruinofarum fortunæ injuria pressi, mediis reparandi reficiendique destituantur, paupertasque non est de genere malorum, quæ faciunt aliquem pœnæ vel privatione rei suæ dignum, ideo etiam Imperator ut paupertati succurrat, & ex neglecta ædium ruinofarum refectioe metuenda Reipubl. damna remedeatur, vario legiffationis genere usus, non solum (1) egenis vetustorum ædificiorum possessoribus expensas ad refectioem & restaurationem necessarias ex arario publico præbendas & à locatione reipublicæ restituendas voluit, *vid. Brunnem. ad tit. Cod. de ædific. privatis n. 8.* (2) animum donandi alias non præsumendum *L. 25. ff. de probat.* in datione

ne

ne ad ædificandum pauperi, præsumit. *L. 13. §. fin. ff. de donat. inter vir. & uxorem.* (3) donationem ultra 500 solidos absque judiciali insinuatione validam esse fancivit. *L. 36. §. 2. Cod. de donat.* (4) Donationem inter conjuges ad parem causam approbavit *L. 14. ff. de donat. inter vir. & uxor.* sed etiam (5) ut plures sint, qui in refectionem credant, credito, ad ædificia ruinosa reficienda & restituenda dato, tacitam hypothecam cum prælatione ante alios creditores, expressam licet & antiquiorem hypothecam habentes, concessit, *vid. Leges §. 6. alleg. & Gotofred. ad L. 1. ff. in quibus causis pign. tac. contrah.*

§. 5. Quamvis autem ex his alisque legibus, inter quas *L. 3. C. locati conduct.* referenda, appareat, Imperatorem ruinosarum ædium refectionibus restitutionibusque propter publicum, qui in iis vertitur favorem, quoquo modo prospicere, atque memoratam modo cum prælatione vallatam hypothecam concedendo, id simul efficere voluisse, ut alii quasi allicerentur eo facilius sua ad refectiones credere, non tamen defunt, qui mihi quidem menti Imperatoriæ injuriam facturi visi, generalem ipsius, utilitatem publ. hac in parte promovendi intentionem, angustioribus cancellis includunt, dicendo: Leges tacitum pignus & prælationem in hac materia concedentes de casu pecuniæ numeratæ ad refectionem datæ, solummodo accipiendas, neutiquam vero ad casum præsentis dissertationis extentendas esse. Quam strictam nimis Legum interpretationem, cum mihi eandem absoluto vitæ academica curriculo industriam negotiis forensibus applicanti in terminis experiri licuerit, ego vero eam ex genuinis interpretandi fontibus haustam, non censuerim, imo saluti publicæ quadantenus nocivam deprehenderim dum ita deterrentur, qui magis alliciendi creditores refectionesque impediuntur, ideo singularem ab eo tempore sensi voluptatem si quando mihi specimen quoddam publicum studiorum meorum edere necessum sit, hac de re

A 3 plenius

plenius edifferendi, qua propter etiam jam pridem destinata nunc duco in effectum, & his ingressus loco positus, visturus sum, numne meliori ratione & ii qui tignum ad refectionem ædium credunt, sub legibus tacitum pignus cum prælatione concedentibus §. seq. 6. allegatis, veniant, parique cum cæteris jure & privilegio gaudeant.

§. 6. Hoc facturum haud abs re esse mihi persuadeo Leges de taciti pignoris & prælationis jure eorum, qui ad refectionem crediderunt, agentes, verbis earum ipsis, melioris usus & applicationis causa huc transcribere. Sit ergo in ordine Prima L. 25. ff. de Rebus credit. ubi: Creditor, qui ob restitutionem ædificiorum credidit, in pecuniam, quam credidit privilegium exigendi habebit. Cui legi L. 1. ff. de cession. bon. ex asse convenit. Secunda L. 52. §. 10. ff. pro Socio: Socius, qui cessantis cessantiumque portiones insula restituerit, quamvis aut sortem cum usuris intra quatuor menses postquam opus refectionem erit, recipere potest exigendoque Privilegio utitur &c. Tertia L. 1. ff. in quibus causis pignus tacite contrah. Senatus consulto quod sub Marco Imperatore factum est pignus insula creditori datum ei, qui pecuniam ob restitutionem ædificii extruendi mutuam dedit, ad eum quoque pertinebit, qui domino mandante nummos ministravit. Quarta L. 5. §. 6. ff. qui potior in pign. Interdum posterior potior est priori, ut puta, si in rem istam conservandam impensum est, quod sequens credidit, veluti si navis fuit obligata & ego ad armandam eam rem vel rescindendam credidero, quibus hætenus adductis Legibus L. 24. §. 1. 26. §. 74. de R. A. J. P. cum novella 97. cap. 3. opitulantur & conveniunt.

§. 7. Specialem uniuscujusvis modo recensita legis à Gothofredo aliisque ad eas commentantibus jamjam factam instituire interpretationem, non immerito hic superfedeo, omnes enim de jure taciti pignoris & prælationis eorum, qui ad refectionem vel restitutionem ædium crediderunt, unanimiter agunt. Quid vero tacitum pignus? quid prælatio? & quid ad refectionem vel restitutionem ædium credere sit? tam dupondii constat quam etiam naturalis verbo-

verborum sensus cuius indigitat, ut propterea in materia hac practica juris Theoriam præsupponente, circa terminos vulgares in explicando longiorem esse, idem mihi ac soli lumen accendere aut aquam mari infundere, videatur, & ego inanem ejusmodi subterfugiens laborem, necessaria tantum & utilia tangendo, melius abstineam.

§. 8. Leges autem quod ipsas attinet, ex iis inter omnes generaliter constat, eos, qui ad refectionem aut restitutionem adium crediderunt, illis, qui anteriorem & expressam hypothecam habent, in concursu creditorum anteferendos esse, & quare tam insigni gaudeant prærogativa, omnes facile agnoscunt, tam publicam quam privatam aliorum utilitatem Imperatorem ad eam concedendam permovisse. Illa enim uti eandem §§. prioribus indigitavimus, ita quod hanc attinet ea se exinde commendat, dum per creditum ad refectionem melior sit totius pignoris causa, *L. 6. ff. qui potior. in pign.*, utpote quod vel plane periisset vel magis deterioratum fuisset, si alter non credidisset, ut propterea credendum sit, æquitatem ipsam Imperatori suavisse, iis tacito pignore & prælationis jure prospicere, qui per credita sua domum alius jam oppignoratam sed ruinofam, & sic pignoris comunem causam in publicam & privatam utilitatem meliorem reddere haud dubitaverunt, siquidem major semper debet esse remuneratio quo majus alicujus meritum existit, id quod cum & in credentibus ad refectionem adium appareat, ante alios, proprium solummodo usurarum lucracione interesse curantes, tanto favore merito digni sunt, utpote qui de injuria, quod querantur, non habent, quia si pignoris causa melior per refectionem reddita non esset, tanti etiam pignus venditum non valuisset, imo si quid præjudicii eorum occurrat, publica tamen simul accedens utilitas privata semper præponenda *aut. Res. que Cod. Communia de legat. credentibus ad refectionem favendum esse dicitur.*

§. 9. Hæ & in antecedentibus allatæ rationes etiam si in casu

casu tigni ad refectionem ædium dati obtineant, & eapropter quivis verborum inanis captationis osor, ex identitate rationum ad identitatem decisionis genuina interpretationis lege hoc jubente, par privilegium absque difficultate concedet, non tamen, uti jam dictum, defunt, qui libidinoso legulejorum more corticem verborum rodentes, pecuniam solummodo numeratam non vero materiam ipsam ad refectionem datam privilegio donatam esse, bona vel mala fide ex his rationibus venditant. Primo dicunt: casum hunc posteriorem, qui est præsentis dissertationis, verbis specificis à legibus non esse expressum, sed Imperatorem (2) ei tacitam hypothecam cum prælationis jure concessisse, qui, (a) qui pecuniam credidit: *leg. 25. ff. de R. C.* (b) pecuniam mutuam dedit *L. 1. ff. in quibus caus. pign. tac. contr.* (c) qui nummos subministravit *L. 1. eod. & sic* (3) quia tacitorum pignorum jura sine expressa lege non statuenda, stricte interpretanda *Stryk. U. M. P. L. 20. tit. 2. §. 4.* ibique alleg. *Carpzov. P. 2. C. 24. d. 15. & 16.* nec ad casum à lege non expressum consimilem ne quidem ob rationis paritatem extendenda, privilegia quoque (4) quale hic est prælationis ad tenorem concessionis præcise adstringenda *arg. L. 14. ff. de LL.* Ideo etiam neque tacitam hypothecam neque prælationis privilegium in casu præsentis meo, approbandum esse concludunt.

§. 10. Verum hæc omnia quam verosimilia aliis ea pro defendenda hac sententia, meæ contraria, videantur, nemo tamen accuratius omnia pensitans, & à dissentienti pruritu non minus ac intellectus imbecillitate liberatus, haud videbit, applicationem eorum ad casum præsentis dissertationis non nisi reluctante ratione fieri posse, eamque non genuinæ legum interpretationi, sed verborum solummodo legulejisticæ captationi, si fiat, adscribendam esse. Quia vero jus civile secundum *L. penult. ff. ad exhibend.* calumniari non licet, neque verba captare permissum, sed qua mente quid dictum animadvertere convenit, *vid. L. 7. Cod. de instit. & substitut. L. 3. Cod. de liberis præteri-*

IN CONCURSU CREDITORUM.

preteritis, ideo & ego, mente & ratione legum solidius inspec-
tis, justo & æquo magis consentaneum esse profiteor, re-
fectionis privilegium in casu meo, asseverare. Firmissimum
enim veritatis & justitiæ est argumentum ab identitate ratio-
nis ad identitatem decisionis desumptum *L. 32. ff. ad L. Aquil.*
L. 7. C. de revocand. donatio vid. Barbosa Locuplet. L. 16. c. 5.
ax. 13. & casus sub ratione legis comprehensus, pro ipso legis
casu habendus est. *Rosenbal. de feudis. c. 1. Concl. 15. n. 16. &*
seq. & c. 12. concl. 19. n. 19. Ratio enim legis, anima spiritus
mens & medulla ipsius, imo lex ipsa dicitur. *arg. L. 17. & 18. ff.*
de legibus Schrader. de Feudis. P. 9. c. 2. n. 9. Everhard in topic.
legal. argm. a ratione legis n. 2. & c. verba vero cum illa menti
non vero mens verbis inserviat, ideo si de illa constet, hæc
in considerationem non veniunt. *Gail. L. 2. O. 132. n. 11. ibique*
alleg. L. 3. C. de liber. præter. & L. 5. C. de LL.

§. 11. Multo magis autem adfertio hæc mea, de tacito
pignore cum prælatione propter rationis identitatem, in casu
præsentis dissertationis statuendo, fundatur ex eo, quia Im-
perator in *L. 52. §. 10. ff. pro socio L. 5. ff. qui potiores in pigni L. 1.*
ff. de Cessione bonorum, quibus *L. 26. & 34. ff. de R. A. J. P.* con-
cordant, refectionis privilegium generaliter omnibus con-
cedit, qui vel ipsi insulam restituunt, vel ad conservandum
& reficiendum quid & quoquo modo crediderunt. Ex qui-
bus legibus numero sanè eas, quæ pecuniæ mentionem faci-
unt, vincentibus, cum in iis neque de pecunia, neque de
nummis creditis, quid inveniatur, sed sub objecto crediti in
illis per pronomen *Tò Quod*, expresso, imo in plurimis plane
omisso, & in virtute verborum: *Restituere & credere*: posito,
vid. L. 52. §. 10. L. 5. & L. 1. hoc §. cit. omnis res ad refectionem
data, veniat, sic dico, ex his legibus constat, Imperatorem
nullam crediti speciem, sed potius causam, in quam credi-
tum est, favore dignam, in concedendo privilegio, suppo-
suisse *arg. L. 32. ff. de R. A. J. P.* quam sententiam *W. Ssembach.*
ad ff. disp. 40. th. 15. Beuther. de jure prælat. creditor, L. 1. cap. 21.

B

Cbern-

Cheumnitius in Dissertatione Inaugurali de jure pralat. cred. Thes. 183.
ita mecum approbant.

§. 12. Abstineo autem, pluribus eandem hic corroborare rationibus, & cum contraria juxta se posita semper magis elucescere dicantur, ideo quæ adhuc desiderari possunt defensionis meæ momenta, ad elisionem argumentorum adversantium, reservo. Converto me proinde ad *argumentum*, in ordine s. hujus dissertationis 9. indigitato, *primum*, scilicet, casum præsentem meum specificè in legibus non esse expressum, & sic ei *arg. L. 14. ff. de LL. tacitam hypothecam*, haud attribui posse. Sed dubium hoc, uti antecedens ipsius frustra, & absque juris assensu, effingitur, ita consequentiam exclusionis eorum, qui tignum crediderunt, à prælationis privilegio, producere nequit. Longior propterea non ero in redemonstrando: verba specificæ in materia hac non requiri, cum adversarii affirmativam suam vix atque ne vix quidem, efficiant, & quia §§. *præc. 11. & 12.* jamjam deduxi, quæ vicem hujus subire possunt, hoc tantummodo addo: casum specialem, qui in materia tacitarum hypothecarum, ex Lege, & sic specialibus ejus verbis, præsupponendus, in casu meo præsentis haud deficere, quia uti §. 11. evici, casus dati pignoris taciti & prælationis est ille, si quis ad rescindendas ædes ruinosas credidit, qui cum, quod objectum ejus attinet, generalis sit, & certum finem respiciat, generalis autem dispositio omnes species comprehendat, idemque sit, ac si singulæ species essent expressæ *arg. L. 79. ff. de Legat. 3. & L. 4. Cod. de præscr. 30. ann.* ideo obstaculum hoc vel quasi, sententiam meam neutiquam infringit, sed non minus ac quæ adhuc removenda restant, correctioni, *L. penult. ff. ad exhibendum* subjiciendum est.

§. 13. Quibus non obstat, argumentum secundum: scilicet, Imperatorem in *L. 25. ff. de R. C. & L. 1. ff. in quibus causis pign. tac. contrab.* iis prospexisse, qui pecuniam crediderunt, aut nummos sub ministrarunt, & sic, quod in aliis Legibus generaliter

raliter disposuit, per has specificè declarasse, & restrinxisse. Nam licet antecedens ita sit, consequens tamen optima ratione negatur, siquidem si de verbis philosophandum, etiam in his verbis: *pecuniam credere, aut mutuam dare*: generalis dispositio latitat, dum (1) *pecunia* simpliciter posita, omnes res patrimonialas, & sic tignum etiam comprehendit. v. L. 5. 178. & 222. ff. de V. S. (2) Verbum: *credere*, *pecuniam numeratam* præcise non supponit arg. L. 11. ff. eodem (3) adjectivum: *mutua*, pariter hac virtute destituitur, ut *pecuniaz* verbo adhærens!, nummos ubivis denotet, nihil aliud enim in naturali sua significatione habet, quam rem ex mea tuam factam, uti ex princip. Instituit. tit. *Quibus modis re contrahitur constat*, quare (4) ex compositione generalium horum verborum, v. gr. *pecuniam credere* & *pecuniam mutuam dare*, generalitas eorum non amittitur, nec præcise semper & apodictive contractus mutui *mutui* *credendi*, ita dictus venit, nisi substrata materia aliud suadeat, non in priori, utpote quæ phrasis Romanis eadem est, ac nobis in Germanicis, das *Einige verborgen* / neque in posteriori, quia sub *pecunia mutua* omnis res mea, alterius facta vi locorum, allegatorum, commode potest intelligi.

§. 14. Imo, quicquid sit, & posito Imperatorem in L. 25. ff. de R. C. & L. 1. ff. in quibus caus. pign. tac. contr. de pecunia numerata, specificè loqui, non tamen exinde sequitur, eum formam privilegii, ob rescensionem concessi, in datione *pecuniaz numeratae*, posuisse, & sic illos, qui tignum credunt, ab eo excludendos voluisse. Nullibi enim per verba taxativa, aut exclusiva, sed tantum enunciativa & exemplificativa, ejus mentionem facit, vid. Brunnem. ad L. 38. §. 3. ff. de Legat. 3. & Barbosa Locuplet. L. 6. c. 20. ax. 8. & sic ad accidentalialia tantum in rescensionis privilegio referenda, quia non quæ talis, sed quatenus ad res rescendas data & versa, prærogativa donata est. Ex quibus sequitur, formam privilegii ex causa sua formandam, & sic eam esse, si quis ad rescensionem vel res-

stitutionem, quid credidit, versio inde secuta fit, & adhuc duret. *v. Richter de Privileg. creditor. c. 3. Sect. 3. n. 10.* Quia ergo alia res, veluti tignum, pariter ad refectionem dari, vertique possunt, merito quoque pari jure censenda sunt. *arg. dist. L. 32. ff. de R. A. F. P. L. 13. ff. de LL. L. 32. ff. ad L. Aquil.*

§. 15. Convento me ad dubium, in ordine sphi 9. *tertium*, ipseque concedo, *tacitas hypothecas absque expressa lege non statuendas esse.* Legalia enim, sive ipso jure citra hominis de iis factam conventionem, introducta pignora dicuntur, *v. Stryku U. M. P. lib. 20. t. 2. §. 4.* & sic ab homine legislatoria potestate destituta, effingi non possunt. *Brunnem. in Proc. concurs. cred. c. 5. §. 52. ibique Stryk.* Quod si vero lex, quaedam adfit, & de extensione vel restrictione ejus ad casum tantummodo quaestio fit, tunc prudentiam adhibendam esse censeo, ne judaicam verborum captationem admittendo, absurdis conclusionibus infra notandis, ansam suppeditemus, & sic cortice verborum decepti, legalem hypothecam, cui ex mente legislatoris competit, denegando, Charybdi evitaturi, in Scylla periclitemur. Ne itaque tale, quideveniat, ideo summe necessarium est, inspicere veram genuinam ipsissimamque rationem, quae legislatorem ad tacitam hypothecam concedendam impulsit, quia sine ratione nullum jus neque tacita hypotheca introducta, & ubi, haec ipsa L. ratio, non vero par tantum vel consimilis adest, ibi quoque in materia tacitorum pignorum eandem decisionem faciendam esse. cum *Bergero in Enarratio. L. X. ff. de jure sisci. §. 38. arbitror.* Praeprimis cum nulla fere in jure nostro, quantumvis per se odiosa, reperitur materia, in qua argumentum ab identitate rationis ad identitatem decisionis desumptum, non obtineat. Exemplo fit materia exheredationis, in qua licet Imperator *per Novell. 115. c. 3* certas ac definitas exheredandi denominaverit causas, praeterque eas nullas alias valere voluerit, ex ore tamen Doctorum communi, causa licet in *d. Nov.* verbis non expressa, si ejusdem cum expressis naturae sint, in iisque una eademque

eademque ratio, licet æquipollens appareat, admittuntur. Idque sane illæsa Imperatoris mente fieri credendum, quia & in penalibus & odiosis, si eadem ipsa ratio in casu non expresso adfit, extensio iuste fit. *arg. L. 32 ff. ad L. æquit. l. 7. C. de revocandis donat.* & sic non tam lex extendi, quam potius proprius Legis intellus, applicari dicitur. *L. 6. §. 1. ff. de V. S. vid. Hopp. ad Instit. iii. de exheredat. liber. §. 5. Stryk. Tract. de Cautel. Testam. c. 19. §. 22.* Quo magis ergo in casu meo præsentis propter eandem Legum rationem, eadem quoque decisio obtinere debet, licet leges, uti §. 11. clare demonstravi, casum ipsum satis exprimentes, deficerent, cum non tam inter odiosa, quam potius, & quidem primario, bono publico favorabilia, referendus sit. *vid. L. 13. ff. de LL.*

§. 16. Omitto plura huc allegare exempla, in quibus non obstante eorum strictè alias facienda interpretatione, extensio ad non expressa, permittitur, & jam absurda illa demonstraturus eo, quæ inde sequuntur, si prætergressa legis tacitam hypothecam concedentis ratione, cum verbis judicetur. Sic constat 1.) *ex L. 7. ff. qui potior. in pignore.* pupillis in rebus, quæ nummis eorum à tertio comparatæ sunt, tacitam hypothecam cemperere, & 2.) si tutor ipse sibi res, quasdam pupillari pecunia acquisiverit ipsum rei emtæ dominium pupillis, dari. *vid. Carpz. P. 1. C. 28. def. 109.* Quando ergo in his casibus nulla extensio admittenda, sequitur: neque in priori tacitam hypothecam, neque in posteriori dominium pupillis attribuendum esse, si aliis pupillaribus rebus mediante contractu permutationis tertius & tutor sibi res, quasdam acquisiverunt. Quæ decisio, si propter rariones §. 9. allegatas, subsistat, ad plures alios his conformes hypothecarum tacitarum casus, & sic etiam ad hunc extendenda esset, si quis debitori pecuniam ad refectionem ædium suarum expenti, aurum vel argentum non signatum, loco pecuniæ subministrasset.

§. 17. Verum gravior & clarior decisionis ejusmodi esset absurditas, quam ut ullo modo justificari possit. Nemo enim non videt in prioribus duobus casibus pupillorum favorem, propter miserandam eorum conditionem, quæ eos rebus suis præesse impedit, in causa fuisse, quare imperator iis de securitate & conservatione bonorum suorum prospicere voluerit, *Serv. Syng. J. C. exerc. 26. th. 14. & 15.* & ex hæcenus allegatis rationibus apparet, quæ in causa fuerint tacitæ cum prælatione hypothecæ, iis, qui ad refectionem crediderunt, concessæ, quapropter de quovis ingenuæ frontis legum & juris intetpretatore, verborum captationes suafu L. 5. C. de LL. averfante, hoc mihi polliceor, eum tam in prioribus duobus casibus tacitam hypothecam & dominium, quam in posteriori refectionis privilegium, ob rationum causarumve, eodem favore cum iis, quos expressos dicunt, dignarum, asserturum & applicaturum esse.

§. 18. Interim autem firma manet regula: Tacita pignora ex Lege stricte interpretanda nec ad casus à lege non expressos, h. e. neque verbis, neque ipsissima ejus ratione comprehesos, sed. ob rationem genuinæ parem, confimiles tantum, non extendenda esse: Probe ergo, nequis hic hallucinetur, eadem ratio & par ratio, & sic ex eadem ratione proveniens idem, ex pari vero confimilis, oriundus casus, distingui, non vero confundi debent. Par enim ratio non est eadem ipsa legis ratio, & inde existens casus, non est legis ipsius, sed tantum confimilis casus, par enim & simile non sunt idem ipsum, cui paria & similla sunt, & sic etiam, cum in casu simili & pari deficiat identitas rationis & causæ, quarum propter lex hypothecam tacitam concedens lata est, applicatio quoque legis ad eundem neutiquam fieri poterit *arg. L. 14. ff. de LL. id, quod exemplis jam demonstrandum est. Sic constat 1.) pupillis & minoribus dari tacitam hypothecam in bonis tutorum & curatorum. L. 19. §. 1. ff. de R. A. J. P. L. 42. ff. de Administr. Tutor. 2.) etiam uxoribus, in bonis maritorum propter*

propter dotis & paraphernalium securitatem, *L. un. Cod. de R. U. A. & Nov. 97. c. 3.* non tamen hypotheca tacita (1) statuenda in bonis curatorum, quæ fœminis dantur ad litem, *Carpz. L. 2. C. 24. d. 15.* neque (2) in bonis sponfi, si sponfa ipsius administrationi bona sua commiserit, vel dotem prænumeraverit. *Lauterb. Comp. J. L. 20. l. 2. p. m. 406. princ. Carpz. L. 2. C. 24. d. 5.* licet in his posterioribus casibus, eadẽ fere, quæ in prioribus, militare rationes videantur, siquidem deficit partim pupillaris ætatis favor, partim dotium & paraphernalium conservandarum ratio, cum quod ultimum attinet, ubi nullæ adhuc dum sunt nuptiæ, dos etiam vera esse nequit *arg. §. 12. Inst. de nuptiis & ubi nulla formalis dos, dotis etiam privilegia cessant. v. Carpz. P. 2. C. 24. d. 5.*

§. 19. Tandem ad ultimum pervenio adversariorum argumentum quod erat: Privilegia, quale hic est prælationis, strictissime interpretanda, & ad casum non expressum non extendenda esse *arg. cap. porro §. 7. X. De Privileg.* quia quæ contra juris generalis regulam introducta, & alterius præjudicium efficiunt, ad consequentiam trahi non debent. *L. 14. ff. de LL.* Ad hoc itaque responsurus dico: prælationis privilegium, quod hic cum tacita hypotheca concurrit, inter privilegia juris & sic leges ipsas referendum, de eoque non minus ac aliis juris capitulis, ex mente concedentis judicandum esse. *arg. L. 13. ff. de LL. & cap. Quanto. 26. ubi Glossa verbo sola. X. de privileg.* adeo ut si de mente constet à verbis plane recidi, & quid concedens fenserit, tuto quis sequi possit. (2) Si tertii præjudicium, strictæ interpretationis causa, non adsit, secundum *L. 3. ff. de Constit. Princip.* benigne potius interpretanda esse. (3) Si publ. utilitas extensionem svadet, & (4) causa æque favorabilis adsit, vel casus (5) contineatur sublato verborum sensu, aut generali privilegii tenore vel (6) si extensio non fiat absurditas inde sequatur, etiam illa quæ contra juris generalis rationem introducta privilegia, ad consequentiam trahi posse. *Brunnem. ad d. L.*

14. ff. de LL. Qua propter cum generalem privilegii refectionis concessionem, casumque presentem meum sub ea venire, in antec. §. demonstraverim, ita, ut nequidem opus sit in extensione ejus à proprietate verborum recedere, (2) tertii præjudicium, hic vel nullum vel effectum solum modo, quoad alios creditores, occurrit, quia si ad refectionem creditum non esset, ædes vel plane periissent, vel in venditione tanti non valuissent &c. & posito præjudicium occurrere, publica tamen utilitas supra dicta (3) extensionem svadet *arg. autent. Res qua. C. Comm. de Legat. L. 13 ff. de LL.* (4) Tignum ad refectionem datum non minori favore propter causam inquam subministratur, dignum, & tandem (5) sub lato legum sensu venit, argumentaque illud excludentia verborum, à mente Legislatoris abludenti captationi, originem debent, leges cavillandi occasionem subministrant, & absurdas conclusiones, quoad alias materias producant, non admittendas. *L. 19. ff. ad exhibead. & L. 5. C. de LL.* ideo ex his in antecedentibus ad nauseam fere adductis rationibus, pro refectionis privilegio, in casu presentis pronuncandum est.

§. 20. Maximum, ut finem controversiæ faciam, hætenus pro defendenda sententia mea deductis, adfert momentum *L. supra alleg. 52. §. 10. ff. pro socio.* in qua Imperator socio socii insulæ partem restituenti, exigendi privilegium h. e. tacitam cum prælatione hypothecam, uti imperator hoc in *L. 1. ff. in quibus caus. pign. tac. contr. ex L. 24. §. 1. ff. de R. A. J. P. & Gothofred. ad L. 5. ff. qui potiores in pign.* declarant, concessit. Si quidem socius qui restitutionem ædium meditatur, necessum habet ante refectionem suscipiendam, tignum sibi comparare, hoc mediante emtione sibi acquisitum, tandem in rem vertit, & sic, cum propterea privilegio gaudeat, eo non qua creditor pecuniæ numeratæ, sed qua creditor tigni in ædes consideratus fruitur, ex quo sequitur omnes alios, tigna, cæmenta, lapides, & ejus generis alias ad refectiones

refectiones ædium necessarias res credentes, pari privilegio afficiendos esse, quia socius non qua socius, sed propter causam in quam credit, prærogativam inter alios creditores consequitur.

§. 21. Subsisto hic in decisione affirmativa, secundum jus civile Roman. pro iis qui tignum ad refectionem crediderunt faciendam, paucisque me converto ad jus provinciale Magdeb. exinde jam deducturus, parem decisionem apprehendam esse. Sic enim ex hoc jure constat, non solum iis qui novas ædes exstruere intendunt, à magistratu loci materias necessarias æquo pretio subministranda, sed etiam iis qui ad ædificandas, reficiendas, & conservandas ædes crediderunt, tacitam hypothecam cum prælatione concedendam esse, *vid. c. 13. §. 1. Ord. Poli. Magdeb. & c. 49. §. 36. Ord. Proc. Magdeb. ubi: Was zuerweist. Bau besser und Erhaltung eines Hauses oder andern Guths ausgetiehen also verschrieben und nützlich angewendet ist / das wird aus dem gebaueten und verbesserten Guths wegen des Zu-Recht hierauf gesetzten Privilegii und hypothecen, auch vor denenjenigen Creditoren/so ältere und ausdrückliche Verpfändung haben/bezahlt und abgetragen.*

§. 22. *Convenientiam juris hujus provincialis cum Romano, non opus est, pluribus demonstrare, siquidem ea cuius primo statim intuitu oculos incurrit, an vero sub hujus modo allegati Sphi sensu, casus præsentis dissertationis veniat? ex casu hic subjiciendo, declaratum dabitur. Debitor, quidam se partim pecuniam, partim ligna, partim frumenta, ad ædium suarum exstructionem accepisse, diversis creditoribus, in Præfectura Giebichensteinensi confessus erat, qui cum bonis laboretur, & creditorum super bona ipsius concursus existeret, tam Creditrix A. M. R. quæ pecuniam numeratam, quam parens meus beate defunctus, qui ligna, & G. K. qui frumenta, dederat, vi dicti §. 36. prælationem ante alios urgebant. Quia vero massa bonorum ne his tribus quidem sufficiens erat, ideo creditrix A. M. R. ex*

C

sua

sua opinione hic primum tenens locum, per verba d. §. *Ausgeliehen und verschrieben* / pecuniam numeratam & judicialis hypothecæ constitutionem desuper factam *arg. §. 1. c. 49. Ord. Pol. Magdeb.* evincere studebat, & sic tam parentem meum, quam G. K. à privilegio desiderato, excludere annitebatur. Falsam hanc & cum interpretandi legibus non subsistentem juris provincialis explicationem esse, ipsi regerebatur, & quidem i.) quia verba: *Was ausgeliehen / usu loquendi vernaculo*, id testante sub generali significato veniunt, de mutuoque non minus, quam commodato, locato aliisque contractibus, & in latiori sensu, loco verbi: *Vorgen sumtum, de venditione fide habita facta commodissime intelligi possunt, vid. Webner. Obs. Pract. de hac voc.* quapropter cum gloriosissimæ memoriæ Legislator in fanciendo d. §. pho 36. verbo multiplicis generalisque sensus fuerit usus, de eoque pariter ac imperatore Justiniano id præsumendum sit, quod causam, quare privilegium concedendum, non vero modum causæ respexerit, præprimis dum generaliter ita loquitur: *Was ausgeliehen / non vero das Geld / welches ausgeliehen &c.* ideo in legem committere haud dicendi, qui mente & causa inspecta omnes potius sive nummos, sive tignum credentes admittunt, quam de verbis legum inaniter philosophando, periculo serenissimæ mentis intervertendæ se subjiunt, *arg. L. 7. C. de Instit. & Substit. & L. 3. de Eiber. prateris.* Lex enim generalis generaliter interpretanda venit. *L. 1. §. 1. ff. de legat. præst. contra tabul. & L. 8. de Public. act. ibique Gothofred. quibus, quæ supra §. 10. & 11. dicta, cum sequentibus optulantur.*

§. 24. Quod vero alterum dubium à verbis: *also veru schriebeu / ortum*, attinet, ex quibus & §. 1. c. 49. *Ord. Polit. Magdeb.* judicialis hypothecæ constitutio effingebatur, hoc sane obtorto, ut ita loquar, collo, in hunc sensum trahitur. Quemadmodum enim jura statutaria ex communi declaranda *Carpz. P. 3. C. 20. d. 10. Gail. L. 1. O. 59. n. 8.* cum quo jus Provinc.

vinc. Magdeburg. in *Præfatione ad Ord. Polit.* consentit, jura autem communia id pro forma privilegii refectionis requirunt, ut (1.) expresse & nominatim in refectionem creditum & (2.) verum sit. *Beutber d. Tr. L. 1. c. 20. Richter de Privileg. cred. c. 3. S. 3. n. 10. Carpz. P. 1. C. 28. d. 106.* Ita ex his, verba illa: also verschrieben und nützlich angewendet / merito interpretanda sunt. Cui non obstat verbum: verschrieben / scripturam involvere, & sic cum *Ordinat. Polit. Magdeb. c. 49. §. 1.* nullam hypothecam extrajudicalem agnoscat, ideo dicendum videri, per hunc §. tanquam in promulgatione posteriorum *spho 36. c. 49. Ord. Proc.* derogatum, aut ad minimum quoad punctum hypothecæ, declaratum, & sic judicialis hypothecæ confirmationem requisitam esse; siquidem 1.) Legislator vel loquitur de casu instrumenti super credito ad refectionem ex pacto consociendi, & sic clausulam eam, quod in refectionem creditum sit, exprimendam commendat, vel improprie plane, utpote quod credendum, verbo: verschrieben / pro omni enixæ mentis declaratione, in refectionem creditum esse utitur, in hac enim non vero scriptura forma ponenda *Mev. P. 5. D. 85. n. 4. & 5.* & etiam nulla ratio dari potest, quare Serenissimus Legislator scripturam præcise requisiverit; qua propter cum de provida ejus mente refectionis favorem quoquo modo promovere cupiente, ex dictis §. 21. aliisque specialibus constitutionibus, quas huc allegare, non est necesse, abunde constat, in re bono publico favorabili & æqua, verba impropriando, nemo in legem impingit. *Gail. L. 2. O. 132. n. 10. & arg. L. 3. C. de liber. præterit. 2.)* Si quando dict. §. 1. c. 49. *Ord. Polit. Magdeb.* crude ita accipiendus esset, omnes sane hypothecæ tacite exularent in Ducatu Magdeb. Ast vero cum tacite hypothecæ §. 52. & seq. c. 49. *Ord. Proc. Magdeb.* expresse approbatæ, imo potius extentæ, quam restrictæ, aut sublatæ sint, totaque die in usu esse, iis, qui in foris versantur, constat, ideo etiam, quemvis eandem mecum hic statuere, judicalemque ejus confirma-

tionem abnegare, certus sum. Licet enim §. 1. c. 40. O. Pol. M. generalis sit non tamen, nisi de casibus nullo à legibus approbato speciali favore dignis loquitur, neque iis, quæ speciali lege introducta, secundum nota principia derogare potest. arg. c. 3. X. de Rescript. & c. 2. de dolo & contumac.

§. 25. Sed relinquam ejusmodi tunc temporis sponte erratos errores, & qualiter sententia post conclusionem in causa audita sit, jam allegandum est, quæ præter omnem omnino opinionem sequentem in modum sonabat: Endlich hat zwar C. K. weil seine Forderung von dem Bau-Holz / so zu des Schuldners Hause gekommen / herrühret / die Präferenz urgiren wollen / und nebst dem jure tacitæ hypothecæ, ex personali privilegio, einen Vorzug prætendiren; Nachdem aber das Privilegium, welches denen / so ad ædificationem ædium etwas darleihen / zustehet / ad alios casus consimiles, und dergestalt sich auch nicht ad præsentem extendiren lässet. *Rivinus ad Ord. Proc. Sax. tit. 43. En. 40.* So hat er nicht anders als inter personaliter privilegiatos gesetzt werden können.

§. 26. Hanc decidendi rationem, ex crassa de non extendendis tacitis hypothecis, regulæ approbatione, proveniente, & ad casum præsentem, uti §§. præcedent. clarius demonstravi, plane inapplicabilem, valde suspicabar, de meliori proinde juris atque justitiæ administratione non desperans, leuterationem interponi curabam, quæ tandem actis ad inclytiss. Facultatem Jurid. Hallensem transmissis anno 1712. die 31. Octobr. votis conformem sententiam producebat: Numehro ex actis so viel zu befinden / daß Leuterant wegen seiner Forderung à 48. Rthlr. 21. gr. für hergegebenes Bau-Holz / zugleich mit denen / welche in der 2ten Classe aus dem durch aufgeführtes Gebäude meliorirten fundo ihre Bezahlung erlangen / pro ratâ ohne Unterschied der Zeit mit zu befriedigen B. N. W. Ratio decid. Weilen in Sakmannischer Concurs-Sache Christian Klipsch dem Debitori zu Erbauung seines Hauses einiges à 48. Rthlr. 21. gr. angeschlagenes Holz credidiret /

ret/ und denn solcher Materialien halber / ohne Constituirung einer ausdrücklichen Hypothec, das daraus erbaute Haus verbunden ist / so ist nicht anders / als geschehen / zu erkennen gewesen. Ex qua sententia rationum decidendi ambagibus quidem destituta, sed tamen vera, & genuinis interpretandi regulis suffulta, apparet, quæ hæcenus à me dicta sunt, virorum eruditionis splendore fulgentium approbationi, convenientia esse.

§. 27. Acquiesco jam quoad casum hunc, hæcenus de jure civili Romano & provinciali Magdeb., ventilatum, & quia in casu §. 22. allato, mentionem feci, de creditore, qui se frumenta, ad ædes debitoris communis perficiendas, dedisse, allegabat, & propterea prælationem cum tacita hypotheca, urgebat, ideo hac occasione inspicere lubet, numne creditores, qui debitori communi pecuniam ad refectionem, vel restitutionem ædium suarum expetenti, alias res, neque sub nomine tigni, neque sub pecunia numerata venientes, subministrant, pari privilegio digni sint? Responsum hic statim substituo affirmativam, quando scilicet secundum casum in quæstione præpositum, res ad ædes ædificandas expresse datæ, refeccio, inde secuta, & etiam versio adhuc duret. Et quidem hoc facio rationum identitate hoc mihi suadente, & L. 32. ff. de R. A. J. P. præcipiente, jura, licet singularia, tamen ex causa sua æstimanda esse. Qui vero contrariam hac in parte apprehendunt sententiam, illi dum, pecuniam numeratam hic deficere, clamant, meminert, etiam in casu, quando debitori pecuniam mutuam expetenti, loco pecuniæ, species æstimata, datur, mutuam pecuniam datam esse, à legibus præsumi, sive potius fingi, vid. L. 11. ff. de R. C. & L. 8. C. si certum petat, & sic, si pecunia solum in materia hac, quod tamen negatur, adesse debeat, in præsentem quoque casu, juris hanc fictionem, de qua *Goibofred.* ad LL. civ. & *Brunnem.* ad easdem videatur, admittendam, prælationisque cum tacita hypotheca, privilegium,

propter publicam, in refectione & exstructione ædium latentem utilitatem, multo magis statuendam esse.

§. 28. Non equidem creditor, cujus mentio in d. §. 22. occurrit, propter frumentum datum, secundum hæc fundamenta in sententia §. 26. alleg. judicabatur, siquidem, cum non ab initio ad perficiendum ædium exstructionem, frumentum credidisset, sed tantummodo ex postfacto, sibi ita à debitore, quasi in hunc finem creditum esset, stipulari curavisset, ideo etiam à Dominis sententionantibus merito excludebatur. Quemadmodum enim pro forma requiritur, ut 1.) expresse & nominatim ab initio ad refectionem vel restitutionem, credatur & 2.) utiliter vertatur, vid. *Ord. Proc. Magd. c. 94. §. 36. Carpz L. 1. C. 28. d. 106.* adeo si illud ab initio non factum, creditorem nil juvet, licet ex postfacto debitor creditum in ædes utiliter vertat, *Mev. P. 5. D. 84. n. 3. Richter. de Privul. creditor. C. 3. S. 3. n. 12.* Ita forma hac neglecta privilegium etiam, inde existens, non competit, idque ideo, quia qui simpliciter credit, reipublicæ promovendam utilitatem, non respicit, sed simpliciter credendo, in omnem causam credit, liberoque debitoris arbitrio dispensationem relinquit, qua propter etiam illum favore nullo præ aliis dignum esse, Doctores non immerito arbitrantur. vid. *Beuther. de Prælation. Creditor. L. 1. c. 21. p. m. 38. Mev. P. 5. d. 84. Petrus Vanderanus de Priv. cred. c. 8. Carpz. P. 1. C. 28. D. 106.*

§. 29. Pervenio nunc ad opifices v. gr. fabros lignarios murarios, aliosque, qui ut interdum fieri solet, vel propriis suis materiis ædificia aliorum ædificant, vel etiam nudam solummodo operam locant. Qui si ex sententiam *Rivini* supra §. 25. allegati, judicandi forent, omnes sane omnino omnes, sive operam, sive materias credentes, excludendi essent. Verum quod hos, materiam scilicet cum opera credentes, attinet, iis ex fundamentis hæctenus deductis, sine ambagibus parem in concursu prærogativam attribuo, cum res, quas in ædes credunt, sub tigni nomine, veniant.

veniant, *vid. L. 1. ff. de tigno juncto & L. 62. ff. de V. S.* omnes-
 que rationes, quare aliis propter creditum in ædes, leges fa-
 vent, in iis pariter appareant. Quod vero eos, qui operam
 tantum adhibent, attingit, quia etiam 1.) ad refectio-
 nem credunt *arg. L. 10. & 11. ff. de V. S.* 2.) meliorem faciunt pigno-
 ris causam, & 3.) quia illi privilegio gaudent, qui pecuni-
 am subministrant, quæ operariis & opificibus pro opera sua
 solvitur, etiam pro his benignam interpretationem statuend-
 am esse arbitror, utpote in quam, docente hoc *Wissembachio*
ad ff. diff. 39. S. 17. in fine, Papon de Arrestis, aliique inclinant, &
 etiam Prætorium Hallensæ per sententiam in causâ Concurfus
 Hanns Dicens & creditorum, die 23. Martii 1714. publica-
 tam, inclinavit, creditores sequentem in modum locando:
 v. gr. Die Gerichts, und andern Gebühren / so dem Concurs
 zum Besten aufgewendet / 2.) das Publicum alhier 4. Rthlr.
 Collecten, Gelder / 3.) die Königl. Accise 49. Rthlr. 4.)
 Meister Conrad Magnus 30. Rthlr. vor Schläffer, Arbeit im
 Hause / 5.) Paul Hoffmeisters Erben 20. Rthlr. vor Bau-Ma-
 terialien: quibus tandem hypothecarii expressam hypothe-
 cam habentes juncti reperiuntur.

§. 30. Ab his transitum facio ad quæstionem illam, an
 privilegium prælationis cum tacita hypotheca concedendum
 etiam veniat, si quis ad ædificium novum exstruendum pe-
 cuniam vel materiam crediderit? & hanc decisurus, distin-
 guendum esse puto, inter ædes novas, quæ in locum earum,
 quæ vetustatæ collapsæ sunt, substituuntur, & eas, quæ de
 novo plane in locum, ubi nullæ antea exstitere, ædificantur,
 Quamvis autem inveniuntur, qui veloci nimis impetu in
 utroque casu negativam apprehendunt, non tamen vereor,
 & in utroque casu affirmativam hic defendere. Quoad pri-
 mum casum brevitati studebo, quia ab ipsis Legibus §. 6.
 allegatis, satis clare deciditur, iisque tacita hypotheca cum
 prælatione conceditur, qui ad restitutionem, h. e. ædificii,
 vetustate vel in cendio collapsi, & consumti, restauratio-
 nem,

nem, crediderunt, vid. Meier. Coll. Jur. Arg. L. 20. tit. 2. §. 7. in fine. ibique alleg. & sic contrariam sententiam tenentes lucem in tenebris quærere, videntur. Quod vero posteriorem casum attinet, dum momenta ei obstant non spernenda, quorum 1.) quod LL. ut plurimum de refectione & reparatione ædium ruinofarum loquantur, 2.) reipublicæ tantum interfit, ne ruinis deformetur, quæ non metuendæ, ubi nullæ ædes exstant, 3.) quod ratio L. 5. in L. 6. ff. qui potior. in pign. comprehensa, propter quam prælatio concessa, in ædibus novis applicari nequeat, dum ubi pignus non existit, ejus causa melior reddita dici nequeat, & 4.) reipublicæ arg. L. 7. Cod. qui potior in pignore non interfit, in ædes emendas credere, cui par sit, in novarum exstructionem credere, vid. Zæsius ad ff. tit. de privileg. creditorum n. 13. Petrus Vanderanus de Privileg. credit. c. 8. Brunnem. ad L. 1. ff. in quibus causis pign. iac. contrah. ideo pluribus, de his jam edisserendum est.

§. 31. Primam itaque, quod rationem obstantem attinet, negandum quidem non est, Leges ut plurimum refectionis & restitutionis mentionem afferre, verum cum Novella 97. c. 3. legibus hisce omnibus sit posterior, virtuteque derogativa cum declarativa gaudeat, & ei, qui ad ædificium ædificandum credidit hypothecam cum prælatione, nulla refectionis aut restitutionis facta mentione concedat, ædificare autem, ædificia nova primario supponat, vid. L. 1. §. 9. ff. de mortuo inferendo. ideo vel ex eo solo affirmativa justificari poterit. Præprimis cum ratio secunda non sola, datæ à legibus prærogativæ, causa fuerit, imo nec esse potuerit, quia nudus ædificiorum splendor civitati realem atque veram utilitatem præstat nullam, quare quia ex augmento ædificiorum civiumque, commoda publica admodum promoventur, ideo in casu præsentis, verba dictæ Novellæ propter publicam utilitatem extensionem arg. L. 13. ff. de LL. suadentem, late omnino, & uti ipsa sonant, in intelligenda sunt. Cui non obstat Ratio tertia, siquidem nec hæc, unica sed concurrens interesse

interesse publicū simul, modo dicti privilegii pignorisq; causa fuit, & dum uti dictum, hoc etiam per exstructionem novarum ædium promovetur, ideo prærogativa in concursu plurium creditorum desiderata, multo magis concedenda veniet, quia hic nullius vertitur præjudicium, quod verti videtur, in casu, si quis ad ædes ruinosas, aliis jam oppignoratur, rescindas credidit, imo ipsa æquitas, quam in causis, jus separationis vel quasi admittentibus, observamus, de quibus vid. *Ludovici Einleitung zum Concurs proces, c. 11.* dicitur, creditorem ex ædificio, tanquam causa, in quam creditur, solutionem suam præ aliis habere debere. Id quod cum illustrationis tantum gratia afferatur & ratio obstat *quarta, ex L. 7. C. qui potior. in pignor. deducta, infulse plane adferatur, siquidem à credito in emtionem prædii, ad creditum in ædificationem ædificii novi, male concluditur, illo casu plane nullo, hoc vero magno reipublicæ commmodo proveniente, ideo etiam Domini Sententionantes Hallenses, in sententia §. 26. allata, hæc & verba §. 36. c. 49. Ord. Proc. Magdeb. Was zuerweislichen Bau, besser und Erhaltung &c. probe considerantes, in casu ædificii noviter exstructi, prælationis privilegium & hypothecam, concedere haud dubitaverunt.*

§. 32. Quamvis autem quæ de ædificiis hæctenus dicta sunt, de navibus quoque & ædificiis in pagis exstantibus, optima ratione ex jure Romano defendi possint, siquidem, quæ adferuntur argumenta contrariantia, levia sunt, nulloque legum sufficienti consensu gaudent, utpote quæ ipsis magis contrariari quam suffragari apparent, vid. *L. 5. ff. qui potiores in pignore. L. 26. & 24. de R. A. J. P. & Nov. 97. c. 3.* Hanc tamen controversiam, non faciam meam, sed mihi sufficiat *Gotthofredum ad dict. LL. & Mevium. L. 5. Dec. 84.* aliosque, affirmativam hac in parte tenere, imo adversarios ipsos, inter quos *Zajus. Wissenb. ad ff. L. 20. §. 17. Brunnera. ad L. 26. & 34. ff. de R. A. J. P.* agnoscere, eandem æquorem, observantia confirmatam, & tandem quicquid sit, de jure provinciali

D

Magde-

Magdeburgico apprehendendam esse; siquidem verba sapius alleg. §. 36. c. 49. Was zuerweßlichen Bau, besser und Erhaltung eines Hauses oder andern Guts ausgeliehen/ fatis a bunde testantur sive quis ad ædificia sive alias res v. g. naves, ædificia rurestria &c. crediderit, tacitam hypothecam cum prælatione concedendam esse.

§. 33. Quia vero dictis sapius inferui, ad formam privilegii refectionis requiri, ut quis expresse & nominatim ad refectionem credat, ideo paucis videbo, quid proprie hæc sibi velit, & an etiam ii qui cæmenta lapides ligna, & ejus generis alias res ad ædes ædificandas subministrarunt, ad hanc formam obligati sint? Quæstionem hanc decidurus 1.) nullibi solennem stipulationem ad expressam illam & nominatim faciendam subministrationem, invenio, 2.) si stipulatio requisita esset, ea hodie cessaret, & simplex mentis declaratio sufficeret, hæc tandem, cum non minus verbis quam factis fieri possit, ideo sic concludo: Quacunque ratione de mente creditoris constat, eum in specie ad ædificationem domus, materiam subministrare, hoc ad expressam illam & nominatam dationem, quoad verba à DD. magis quam ipsis Legibus ad inventam, sufficit. Inde si debitor instet, subsidia ad perficiendam ædium suarum exstructionem, petendo, creditorque sive materiam sive nummos, ad petita credat, aut etiam, si opifex, rem credendam ipsi operi ædificando, applicet, hoc omnino sufficiens esse debet, ut quis, formam desideratam adimplevisse dici possit, licet neuter verbis ore prolatis expresserit, se ad ædium ædificationem credere. Siquidem non solum id velle & exprimere dicimur, quod ipsi verbis proferimus, sed etiam quod ab aliis verbis jam prolatum, tacite consentiendo, approbamus. *arg. L. 8. C. qui testament. fac. poss. confer. Stryk. disputat. de civilitate nociva. c. 7. §. 4. & quoties tacito quid inest præcise & simpliciter, toties parem virtutem habet, quam expressum, Menoch. de Presumpt. L. 4. pres. 40. n. 8. Gotbofr. ad L. 3. ff. de R. C. sub lit. l. Stryk. ll. M. P. L. 20. t. 2. §. 1.*

§. 34.

§. 34. Dum itaque Spho præcedente dixi, quid per hoc intelligatur, quando DD. in materia præsentis requirunt, ut quis expresse & nominatim ad refectionem vel restitutionem crediderit, & dum huic, tanquam requisitum necessarium secundum, adjiciunt, ut versio inde utiliter facta sit, imo tertio adhuc duret, & tandem probari possit, ideo etiam ordine ita quasi jubente, paucis de his jam videndum est. Versioem crediti ad ædes ædificandas dati, utiliter in rem secutam esse, debere, si quis tacita hypotheca cum prælatiore in concursu frui velit, non solum ex *L. 7. ff. de Exercitor. Actione* sed etiam exinde apparet, quia *L. 5. ff. qui potior. in pignora.* tunc prælationis privilegium concedendum esse innuit, si in rem illam conservandam impensum est, quod sequens credidit, cujus ratio in *L. 6.* hanc proxime subsequente, invenitur, & ea est, quia salvam & meliorem fecit totius pignoris causam, cui cæteræ rationes, ab interesse rei publicæ, per creditum ad ædificationem promotæ, superius deductæ accedunt. Quod si ergo illud, quod quis, licet expresse & nominatim ad ædes credidit, sive malitia sive fato quodam in rem impensum non sit, vel impendi non potuerit, privilegium prælationis etiam nullum in concursu aliorum creditorum attribuendum venit, quia rationes propter quas concessum cessant, quod enim in rem utiliter non impensum, illud etiam totius pignoris causam salvam & meliorem reddidisse, dici nequit, & sic, dum ita neque publicum, neque privatum interesse, pignoris taciti & prælationis causa, fuit promotum, favor etiam propterea à legibus concessus, merito exulabit, cum causa cessante jus quoque illius occasione introductum ubi vis cessare soleat. vid. *Carpz. P. 1. Consf. 28. d. 106. Gail. L. 2. p. 12. n. 4. Struv. S. J. C. Exerc. 44. thes. 49. n. 3.* ibique allegata.

§. 35. Non solum autem sufficit, versioem crediti realem semel insecutam esse, sed etiam uti præcedenti aliisque hujus dissertationis Sphis dictum, requiritur, ut ea tempore

D 2

moti

moti concursus, & præstandæ, ex massa bonorum solutionis, adhuc duret, siquidem cum propter rem meliorem redditam, creditor ejusmodi prærogativa gaudeat, atque primario res ipsa pignoris vinculo obligata sit, imo ea solum, non vero alia debitoris communis bona, eo teneantur, quemadmodum hoc jura locorum plurimorum provincialia, cum Magdeburgico in *alleg. c. 49. §. 36. Ord. Proc.* per verba: Dasselbe wird aus dem gebaueten und verbesserten Guthe &c. bezahlt und abgetragen: contestantur, ita sequitur, domo, tanquam pignoris specialis objecto perempta, simul quoque jura propterea concessa singularia, perempta esse *L. 8. ff. quibus mod. pignus vel hypoth. solv.* vid. *Beuther. de jure Prælation. Lib. 1. c. 20. circa finem. Berlich, P. I. Concl. 65. Chemnitiuss in Dissertat. inaugural. de Jure Prælat. credit. apb. 178.* Quibus non obstant *L. 10. §. final. & L. 12. ff. §. 2. de Negot. gestis.* ex quibus apparet, ad fundandam propter impensas factas, insituendam actionem, sufficiens esse, si ab initio versio utiliter facta, neque eandem impedire, si contrarius vel secutus eventus, vel res ipsa inquam impensum est plane perierit, cum eventus nemini imputri possit. *L. 23. in fin. ff. de R. 7.* Quamvis enim nonnulli in ea, his legibus forsitan decepti, hæreant opinione, hoc tamen sine sufficienti ratione facere censendi, siquidem licet modo dictæ leges in materia negotiorum gestionis, optima ratione valeant, & propter legislatoris voluntatem valere debeant, vix tamen ad materiam præsentem, valide opponi poterunt. Nam, dum propterea credens ad ædificationem domus aliusve rei, prærogativa ante alios creditores gaudet, quia per creditum ipsius melior facta totius pignoris causa, secundum *L. 6. ff. qui potior. in pignore,* factum autem alias non habetur, quod factum non durat, & tandem extincto rei corpore, ipsius hypothecæ, quoque jus, in eo hærens, extinguitur *L. cit. 8. ff. quibus modis pign. vel. hypoth. solv.* ideo, concreditores ei, qui ad ædificationem ædium debitoris communis credidit, neque ex quasi neque ex vero contractu obligati, secundum leges has obstantes, quasi contractum præsuppo-

supponentes, judicari non poterunt, vid. *Stryk. ll. M. P. L. 12.*

2. 1. §. 59. sub num. 5.

§. 36. Plura ad probandam hanc sententiam à DD. communiter probatam, non adjicio, sed paucis jam videbo, quo modo versio in rem utiliter facta, probari possit & debeat, Multa quidem, modum huncce versionem probandi delineaturo mihi, dicenda forent, siquidem tam ratione testium quam instrumentorum, juramenti, & præsumtionum, imo causarum & personarum, quibus probatio hæc facienda, singularia quædam observanda veniunt; verum, cum hæc materia in *Usu Modern. Pand. B. Dn. Strykii Lib. 12. t. 1. §. 61. usque ad finem, imo & antecedentibus Spbis* satis abunde sit pertractata, ideo actum agere abstineo, & hoc solummodo moneo, scilicet, argumenta etiam artificialia, ad versionis hujus probationem, pro sufficientibus haberi, si quis testibus aut instrumentis realem veramque versionem verificari nequeat. vid. *alleg. Dn. Stryk. §. 59. n. 4. §. antepenult. ibique alleg. DD.* Idquod, licet nonnulli tanquam singulare quicquam inspiciant, & rationem hujus ex speciali ædium ædificandarum favore deducant, attamen, cum præsumptiones præprimis prægnantes, *arg. L. 74. ff. de legatis 1. sub* probatione etiam venire, imo ab onere probandi liberare soleant, vid. *Carpz. in Process. Tit. 13. art. 1. n. 16.* ideo quæ circa hunc probandi modum, tanquam singularia ex *L. 7. ff. de Exercitoria actione* venditantur, non tam pro singularibus vere habenda, quam potius ad receptos probandi modos referenda, quia uti modo dictum, in causis difficilem probationem habentibus, inter quas versionis probatio, secundum §. 5. 7. *Quod cum eo, qui in alien. potest.* refertur, per præsumptiones probationem fieri convenit.

§. 37. Probatione versionis in concursu creditorum secuta, cum de concipienda prioritatis sive gradnationis sententia, iudex sollicitus esse debeat, ideo ordine, ita jubente quæ, ratione & quo loco, ii, qui ad refectionem, vel ædificationem

cationem, materiam subministrarunt, inter concurrentes creditores locandi sint, jam quidem dicendum esset, verum regulam universalem hac in parte præscribere, uti hoc ipsum propter variantia locorum statuta difficilem sane multiplicisque laboris exigit operam, ita circumstantiarum ratione, eandem subterfugiendam, mihi suadente, officio meo me satisfecisse spero, dum, quod primario volui, hætenus dictis deduxi, scilicet iis, qui tignum ad ædes ædificandas crediderunt tacitam hypothecam cum prælatione concedendam esse. Quomodo autem alios inter creditores concurrentes, in sua classe locandi illud partim in *Novella 97. c. 3.* quod jus commune attinet, decisum, partim ex juribus specialibus & observantia cujusvis loci est addiscendum, partim etiam à Doctoribus demonstratum, quare etiam loca, quædam exiis huc facientia allegando, acquiesco, *vid. Brunmemann. de Process. Concurf. Cred. c. 5. class. II. Ludovici. Einleitung zum Concurf. Process. c. 10. §. 46. 47. item Carpzov. P. I. C. 28. d. 176. & Brunmem. cit. loc. §. 72,* ubi casus, quidam dubii decisi reperiuntur.

§. 38. Ad finem jam mihi properanti incidit in mentem quæstio, numne etiam illi, quorum materia sive tignum alieno ædificio, ipsis insciis, fuit in ædificatum, pari cum subministrantibus prærogativa, in concursu gaudeant? Commodiori equidem loco supra formari potuisset, verum cum ordo dicendorum ad bene tantum, non vero ipsum esse pertineat, ideo eandem hic movisse non displicebit. Obstare autem, quo minus eandem affirmative decidam, hic videtur, quod creditor, qui tacita hypotheca cum prælatione, propter creditas in ædificationem ædium materias, frui intendit, nominatim & expresse ad ædes ædificandas credere debeat, hoc autem in casu præfenti, tanquam prærogativæ formam, deficere, & sic cum illi, qui simpliciter credunt, ob non servatam, hancce formam à privilegio excludantur, hos pariter excludendos esse *Stryk, U. M. P. loc. cit. §. 59. num. 1. Carpz.*

Carpz. d. P. 1. C. 28. d. 106. Verum alia ratio est in eo, qui sciens rem suam alteri simpliciter credit, & alia in eo cujus tignum ipso ignorante inædificatur, ille rem suam ejusque dominium in accipientem simpliciter transfert, hic vero plane non, sed dominium, quod non transtulit, omnino retinet, & etiam cum quilibet bonus præsumatur paterfamilias, ideo de eo pariter præsumendum, quod si sciens materiam suam subministrare debuisset, illum hoc, non nisi omni meliori modo & sic etiam in forma translaturum fuisse. Imo cum Imperatore ipso in §. 29. *Institut. de Rerum Decision.* docente constat, in casu præsentis, illum, qui antea materiæ dominus fuit, per inædificationem in alienas ædes ipso invito vel ignorante factam, non definire dominum materiæ esse, ideo dicendum, si non propter tacitam hypothecam, cum prælatione, tamen & multo magis propter dominium in materiam à lege reservatum, in concursu creditorum, eum, cujus tignum junctum fuit, præferendum esse.

§. 39. Sed sufficiant hæc, quæ pro concedenda tacita hypotheca & prælationis jure eorum, qui materiam subministrarunt, dicta sunt, ultimo jam paucis adhuc videndum, quibus modis, concessum, iterum solvatur. Interitum ipsius ædificii in quod materia credita fuit, cessantis hujus prærogativæ causam fieri, ex iis, quæ Spho 35. deducta sunt, jam jam apparet; Ne itaque crambem bis coctam apponam, ideo hunc primum solvendi prætereo modum, cum cæteris, quibus alias pignoris jura solvi, ex jure constat. Referri autem, si non ad modos solvendi, ad minimum tamen limitandi hanc prærogativam, solet, si quis majorem summam, quam ad rem & ædificium necessarium fuit, debitori communi, subministraverit, siquidem cum propter utilitatem versionem, creditor privilegio quodam gaudeat, utiliter autem neque verti neque impendi potuit, quod summam necessariam excedit, ideo etiam quoad excessum, nullo favore tam singulari, salva juris & æquitatis ratione, frui poterit.

erit. arg. L. 7. ff. de Exercitor. actione. Richter d. Tractat. S. 3. c. 3. n. 22. Chemnitii d. Diss. laugural. ibes. 179.

§. 40. Quamvis autem Chemnitius, hic cum aliis Doctoribus distinguat, an creditor sciens, an vero à debitore deceptus, majorem summam crediderit, attamen & quidem valde dubito, an hæc distinctio quicquam ad defendendam ipsius sententiam afferre possit, licet enim DD. ad eandem fundandam L. 1. §. 10. & L. final. ff. de exercitoria actione. allegent, & ex iisdem appareat, hanc distinctionem in casu, quando quis magistro ad refectionem navis sciens vel deceptus majorem summam credit, ab obligatione tamen exercitoris ex contractu magistri sui oriente, ad præsentem casum, ubi de creditorum, nullo vinculo, majorem summam ad refectionem credenti obligatorum, præjudicio agitur, male & sine assensu juris concluditur. Creditores enim, cum, in quantum in communem pignoris causam versum, in tantum alterum præferri, pati teneantur, arg. L. 5. & 6. ff. qui potior in Pign. & dolus, cuique suus non vero alteri nocere debeat, ideo quidem verum, debitorem communem principalem quoad totam vere, creditores vero non nisi ad utiliter versam summam, hic quasi obligatos esse.

§. 41 Tandem illam quæstionem tangere allubescit, an creditor usuras ex post facto stipulando, privilegio sibi competenti præjudicet, siquidem constat, alia quoque privilegiata credita stipulando usurus amitti. vid. Carpz. P. I. Const. 28. D. 33. & 59. ex quibus dicendum videtur, & in hoc casu per usurarum exactionum, creditorem materia, sibi præjudicare. Rationem hujus si à Doctoribus quæramus, hanc quidem dare consueverunt, quod scilicet per usurarum exactionem & subsecutam alterius promissionem genus crediti privilegiati, in aliud & quidem simplicem mutui contractum, transmutetur. Porro argumentum deducunt ex L. 7. §. 2. ff. depositi & L. 24. §. 2. ff. de R. A. 7. E. Ex quibus apparet, in casu concurrentium plurium pecuniam deponentium, primariam rationem habendam

bendam esse eorum, qui pecuniæ usum haud concessere, iisque sic præferendos, qui usurarum, pro usu pecuniæ, acceptione depositi naturam in mutuum convertunt & sic iuribus depositarum rerum privilegiatis renunciaſſe cenſentur.

§. 42. Verum tanti hæc non ſunt, ſi iudiciorum obſervantia vel lex provincialis non obſtat, quo minus contrarium meliori jure defendi poſſit. Nam quod LL. obſtantes attinet, id, quod debent haud probant, ſiquidem ex & omnes iis conformes, veterum jurisconſultorum ſcipiunt prudentiam, ſecundum quam novatio interceſſiſſe ex nudis conjecturis præſumebatur, & ſic jus in prima obligatione quaſitum tollebatur. Aſt vero cum, vetus hæc Jctorum de novationibus philoſophandi ratio per Imperatorem, in *L. ult. Cod. de Novation. & delegat.* penitus ſublata, & ita in ea fancitum ſit, quod licet priori obligationi, nova ſuperinducta, per hanc tamen, jura in illa quaſita, non auferri, ſed potius incrementum accipere, niſi in poſteriori expreſſum, quod prioribus derogatum eſſe debeat, ita argumenta ex LL. obſtantibus deſumpta evaneſcunt; *Conferatur Brunnem. ad d. l. 7. ff. Depoſiti n. 7. & ſeqq.* Idque multo magis, quia ex *L. 52. §. 10. ff. pro Socio.* apparet, ſocium focii in ſula partem reſtituentem uſuras cum ſorte petere & exigendi privilegio, ſi ipſius interſit, uti poſſe, utpote quod, ſi uſuræ creditis privilegiatis plane adverſarentur, fieri non potuiſſet.

§. 43. Interim autem non ea eſt mens, ex ſpho præcedenti conjicienda, quaſi creditor, uſuras ob moram inſolutione ſortis admiſſam, ſtipulans, tam propter uſuras quam ipſam ſortem tacito pignore & prælatione gaudeat, ſiquidem ex ſuperius jamjam dictis apparet, prærogativam in concuſſu creditorum in tantum ſolummodo concedendam eſſe, in quantum vere & actualiter eſt verſum, quapropter quod uſuras attinet, inter chyrographarios tantum referendus, & ſecundum jura cujuſvis loci particularia. quoad uſuras in concuſſu adjudicandas variantia, judicandus eſt. vid. *Brunneman. in Proceſſ. Concurs. Cred. c. 1. §. 8. n. 2. & C. 5. §. 2. n. 4. ibique Strykius.*

E

S. 44

§ 44 Hisce tandem calamum in hoc studiorum genere haud satis exercitatum, acquiescere jubeo, finemque iis impono quæ de tacita cum prælatione hypotbeca, iis qui materiam sive tignum ad ædes reficiendas, restituendas, ædificandasque crediderunt concessa, deducere volui, & quamvis nonnullam spem mihi fovere liceat, argumenta, quæ pro defendenda hac sententia mea formavi, ad justificandam intentionem sufficientia esse posse, dubito tamen, an methodi stylique simplicitas, admissa; ex in curia & festinatione vitia typographica, facilem apud te benevole Lector, excusationem merebuntur. Si vero tanquam bonus judex, non minus pro me condemnando quam liberando, laborare intendis, audias, quas hic vides paginas, a me, inclytam hanc Erfurtensum Universitatem transiente, iterque faciente, & sic sufficienti librorum apparatu, aliorumque quos implorare destiti, consilio atque opera destituto, manu domum properante, conscriptas esse, & sic festinationem in causa fuisse, quare hinc inde invenies admitta typographi vitia. Annotavi quædam eorum in fine, sed ipse conjicio festinationem, ubique fere nocivam, non omnia observasse. Quod si vero neque hæc ad me excusandum tibi sufficiunt, scias, leges, secundum Baldum, in Consiliis suis ab Heringio in *Tract. de fidejussoribus cap. 2. n. 1.* allegatum, Prisciano non subjacere, illumque qui ad juris consulti titulum adspirat, diligenter expendere, debere ne magis Grammaticum, quam Jureconsultum agere videatur. Sive ergo incuriam sive festinationem reprehendas, mihi rem terigisse sufficet, & dum levia, quæ dixi, esse, meliorique industria, si festinatio defuisset, elaborari potuisse, ipse profiteor, frustra irasceris aut ridebis, levia esse quæ dixi, mihi obijciendo. Interim vale, ego vero ter optimo maximoque DEO pro viribus hætenus concessis, debitas persolvò grates, totoque corde exopto! velit studia mea semper dirigere ita, ut ipsius benignissimi numinis honor, proximi commodum, propriaque & quidem vera salus, mihi perpetuus eorum sit maneatque.

F I N I S

COROLARIA.

I.

IN sequeſtrem, qua talem, exemplo cujuslibet depositarii, neque dominium neque possessio rei sequeſtratae, regulariter transferatur, licet *L. 17. ff. depositi* contrarium docere videatur.

II.

Fundus pecunia dotali comparatus, pro dotali omnino habendus est, non obſt. *L. 12. C. de Jure dotium.*

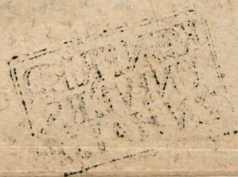
III.

Pecunia cambialis à remittente, traſſanti ea lege data, ut alibi alia pro ea solvatur, si jura particularia aliud non suadeant, sive extet sive non, in concursu creditorum nullo privilegio gaudet.

COR-

CORRIGENDA:

§. 1. Invenies, permittit, §. 13. credere & apodictive, §. 15. L. aequit.
& intellus, §. 21. subministranda, §. 23. Mogdeb. §. 24. Met. P. 5. D. 85. §. 30.
lucem intenebris. §. 34. ordns & §. 38. desuere, in quorum convenientia loca,
permittit, credere, apodictice, L. Aquil. intellectus, subministranda, Mogdeb.
Met. P. 5. dec. 84. tenebras in luce, ordns, & tandem desuere, substituere
de paterisque ex æquo & bono judicare rogo.

Erfurt, Diss., 1717

ULB Halle
004 548 485

3

f

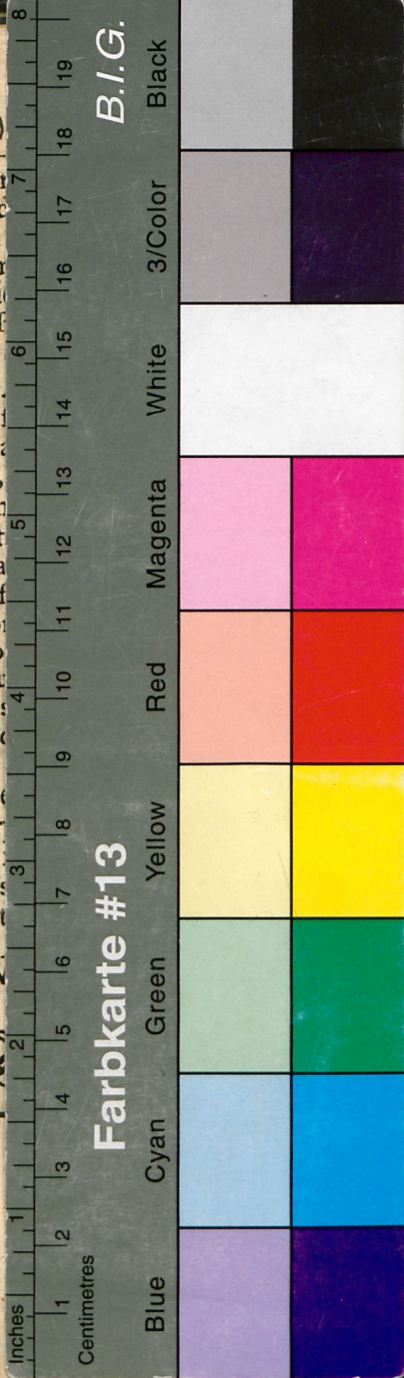
TA → OL

nur 2 u. 4 bisher verknüpft

B.I.G.

Farbkarte #13

10

1717,8

19

DISSERTATIO INAUGURALIS
JURIDICA

**JURE TIGNI
IN CONCURSU
CREDITORUM,**

SIVE
**Von dem Rechte der Bau-MATE-
RIALIEN bey entstandenem CONCURS,**

QVAM
**NUMINE DIVINO FAVENTE,
SENSU ET DECRETO
AMPLISSIMÆ FACULTATIS
JURIDICÆ,**

IN ILLUSTRITATE ET PERANTIQUA ELECTORALI
UNIVERSITATE ERFURTENSI,
PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES ET PRIVILEGIA
RITE CONSEQUENDI,
IN COLLEGIO JCTORUM MAJORI

HORIS CONSUVETIS,
DIE III. APRILIS MDCCXVII.
PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI
SUBJICIT

JOHANN. MICHAEL KLIPSCH, HALL. MAGD.
AUTOR ET RESPONDENS.

ERFORDIÆ,
LITERIS JOH. HENRICI GROSCHII, ACAD. TYPOGR.

